

Stațiunea de Cercetare-Dezvoltare pentru Creșterea Bovinelor Arad renaște ca pasărea Phoenix MIHAI NISTOR

Într-o vreme în care cercetarea agricolă a fost tratată ca un moft, însăși supraviețuirea unei stațiuni de profil reprezintă o performanță. Majoritatea stațiunilor au sacrificat cercetarea în detrimentul producției pentru a-și asigura banii necesari achitării salariilor și utilităților.

Stațiunea arădeană de Cercetare-Dezvoltare pentru Creșterea Bovinelor, aflată în subordinea Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu Șişești”, avea, în 1990, un efectiv de 5.000 de bovine, din care 2.000 de vaci în lactație. În patrimoniul stațiunii se regăseau și 3.040 de hectare de teren, la marginea municipiului Arad, o zestre la care au râvnit mulți afaceriști postdecembriști. O suspiciune de leucoză a dus la sacrificarea întregului efectiv. Adăposturile au intrat în carantină vreme de trei ani, pentru dezinfecție. Repopularea a început în 1994 cu Bălțata Românească și Bruna de Maramureș, rase aflate în fondul genetic al României. Cu multă răbdare și cu mare grijă la aspectul economic, specialiștii arădeni au crescut efectivul, în prezent ajungând la 730 de capete. Directorul stațiunii de la Arad, Gheorghe Săplăcan, spune: „A fost o muncă titanică, pentru că 365 de zile din 365 trebuie să fii în biobaza zootehnică. Încetul cu încetul, am înmulțit efectivul pe cele două direcții, cercetarea fundamentală și cercetarea aplicată în fermă, folosind cei mai buni tauri din Europa”.

Lupta pentru păstrarea patrimoniului, cea mai grea bătălie

Au fost politicieni care și-au închipuit că se poate face cercetare fără teren agricol, că poți să cumperi furaje și să plătești salarii, taxe, impozite și utilități ca orice societate comercială și să mai faci și performanță, să păstrezi și să duci mai departe fondul genetic al României. Gheorghe Săplăcan își amintește cu amărăciune de nenumăratele procese duse de stațiune în ultimii 20 de ani pentru păstrarea patrimoniului. Sub pretextul retrocedărilor, s-au pierdut aproape 2.000 de hectare de teren, ceea ce explică, de fapt, redimensionarea efectivului de animale din stațiune. Au fost adevărate lupte purtate atât cu autoritățile locale, cât și

cu samsarii de terenuri. „Din fericire, am supraviețuit”, spune cu satisfacție directorul SCDCB Arad, „iar la ora actuală, toate terenurile stațiunii sunt intabulate, cu statul român ca proprietar și cu Stațiunea ca administrator direct. În momentul de față, nu se mai poate lua de la Stațiune niciun centimetru pătrat fără Lege sau Hotărâre de Guvern.”

Subfinanțarea, boala de care suferă cercetarea românească

Este de domeniul evidenței pentru toată lumea faptul că cercetarea agricolă nu se poate face doar din venituri proprii și din subvențiile pe care le primește orice fermier. Este evident pentru toată lumea, nu și pentru cei care gestionează problemele agriculturii românești în ultimii vreo 27 de ani. Ei nu au aflat nici până astăzi că cercetarea trebuie sprijinită de stat. „Cercetarea înseamnă performanță, și asta se poate vedea aici, în Stațiunea de la Arad”, arată directorul Gheorghe Săplăcan. „Nu este ușor să păstrezi un fond genetic, în primul rând nu este ușor să-l ai. De ce junincile gestante de la Arad sunt căutate? Simplu, pentru că reclama ți-o face produsul tău”, adaugă Săplăcan. Până la urmă, acest lucru înseamnă bani, mai bine de 1.800 de euro pe cap de junincă în luna a 4-a sau luna a 6-a de gestație, iar cererea depășește posibilitățile stațiunii de la această dată. La venitul menționat se adaugă și veniturile obținute pe producția de lapte. Însă, toți acești bani nu pot susține cercetarea.

La SCDCB Arad lucrează, în prezent, 59 de oameni, personal la limita supraviețuirii. Dintre aceștia, doar patru fac muncă de cercetare, prea puțini, după cum recunoaște și directorul stațiunii, Gheorghe Săplăcan. De vină, spune domnia sa, este subfinanțarea: „Nu vine nimeni, pentru 1.050 de lei pe lună, în calitate de cercetător începător, ca să-și pornească o carieră de aici. În cercetare vin vârfurile, ori la banii ăștia nu avem nicio șansă să aducem astfel de oameni, ori cât de dedicați ar fi. Haideți să facem un exercițiu de imaginație. Să zicem că sunt un tânăr absolvent din Timișoara și vreau să fac cercetare la Arad. Asta înseamnă chirie, cheltuieli de întreținere, mâncare, haine. Dacă faci un calcul, ajungi la concluzia că ești muritor de foame. Ba mai trebuie să aduci și bani de-acasă ca să lucrezi în cercetare”.

Când vine vorba despre dotarea tehnică a stațiunii, Gheorghe Săplăcan spune cu jenă că, pentru a lucra

cele 1.200 de hectare, are la dispoziție 20 de tractoare U650. La acestea se adaugă patru tractoare Zimbru produse la Craiova, achiziționate cu cofinanțare din partea Guvernului României și, mai nou, din fonduri proprii, un tractor Case IH de 160 CP, cu plug reversibil. Adăposturile pentru animale sunt construite în 1961. „Sigur că ne-am dori și noi un adăpost modern pentru 450 de animale. Avem gânduri mari cu dotarea, dacă vom primi sprijin. Fără ajutorul statului nu putem să ne jucăm cu echilibrul financiar al stațiunii. Deocamdată, ne bucurăm că existăm”, conchide Gheorghe Săplăcan.

Bălțata Românească, rasă 100% autohtonă, nu există

Bălțata Românească s-a consacrat ca o rasă mixtă de lapte și carne, aclimatizată perfect condițiilor din România. Șeful Stațiunii arădene consideră că Bălțata Românească nu mai este perfect românească din punctul de vedere genetic: „Noi avem Bălțata Românească de tip Simmental și de tip Flegvi, pentru că taurii cei mai performanți pe care-i folosim sunt de origine germană. La ora asta, SEMTEST-uri cu tauri autohtoni, deci produs seminal autohton, România nu mai are. SEMTEST-ul de la Târgu Mureș nu mai este românesc, este german”. Acest lucru nu împiedică o bună colaborare între cele două entități. Chiar dacă materialul seminal produs la Târgu Mureș nu este ieftin, el are o calitate certă. În alte condiții nu se pot obține produși de valoare. În stațiune mai există și Bruna de Maramureș ca parte a patrimoniului genetic național. Colectivul stațiunii și-a propus omologarea unei linii de Arad. Este tot o rasă mixtă de carne-lapte, foarte bine aclimatizată în zonele montane, adusă la Arad în 1997, de la Sighetul Marmației din Maramureș. Cercetătorii arădeni au ameliorat această rasă ca talie și ca producție de lapte. Bruna dă lapte, în perioada de iarnă, cu un procent de grăsime de 4,5%. Directorul Gheorghe Săplăcan este convins că cele două rase sunt cele mai potrivite pentru fermele românești, pentru că, spune domnia sa, „după cinci lactații, la momentul reformării, animalul se valorifică foarte bine la carne, ceea ce nu se întâmplă, de exemplu, la «uzina de lapte» Holstein Friză”.

Pasiunea pentru meseria de cercetător a făcut ca stațiunea de la Arad să reziste timpului vitreg cu acest domeniu în ultimul sfert de secol.

Realitatea arată că, din cele 170.000 de hectare de teren aflate în patrimoniul stațiunilor de cercetare în 1990, doar aproximativ 30.000 de hectare mai sunt, în 2016, în slujba cercetării, iar din aproape șapte milioane de capete de bovine, în 25 de ani au rămas ceva mai mult de 1,5 milioane. Cifre triste, care indică paragina în care a ajuns un sector extrem de important pentru dezvoltarea sănătoasă a unei țări: cercetarea.